

Rycina 2.7.

Twardzina układowa. Blizny na opuszkach palców.

Skóra staje się żółtawa, napięta, błyszcząca, gładka, pozbawiona mieszków włosowych i jest ściśle związana z leżącymi poniżej tkanami. Włóknienie skóry palców rąk doprowadza do przykurczów dermatogennych i utrudnionej ruchomości w stawach. W zakresie opuszek palców rąk mogą się pojawić drobne, trudno gojące się **owrzodzenia**, które ostatecznie pozostawiają niewielkie zagłębione blizny (ryc. 2.7).

Owzrodzenia mogą być również zlokalizowane po stronie grzbietowej rąk, często ponad stawami. W takich przypadkach sugeruje się ich związek z urazami. Stopniowo dochodzi do resorpcji paliczków dystalnych, co prowadzi do zniekształcenia paznokci, które ulegają pogrubieniu, skróceniu i zakrzywieniu i bywają określane mianem **paznokci typu papuziego dzioba** (parrot beaking).

Typowym objawem są **teleangiektazje**. Mają one charakterystyczny kłębuszkowaty układ i najczęściej można je obserwować na skórze twarzy i rąk. Niekiedy stwierdza się wapnicę tkanek miękkich. Zazwyczaj nieco później niż zmiany w obrębie rąk dołączają się **typowe cechy w zakresie twarzy**. Należą do nich:

- ścieńczenie czerwieni wargowej,
- mikrostomia,
- promieniste bruzdy dookoła ust,
- zanik skrzydełek nosa.